

اختراع دوباره چرخ در زمان بحران؛ هلال احمر و چالش «احراز هویت» - دیجیاتو

امیر مستکین | شنبه، ۱۷ فروردین ۱۳۹۸

اگر در شبکه‌های اجتماعی پیگیر اخبار سیل اخیر باشید احتمالاً با ویدیوهایی مواجه شده‌اید که افراد از توزیع و نظم ضعیف در ارائه کمک‌های امدادی گلایه دارند و حتی خبر می‌دهند که عده‌ای سودجو که از اهالی نیستند، برای دریافت کمک‌های هلال احمر به همین مناطق سفر می‌کنند. این مسائل باعث شد تا روز گذشته «سید موسی خادمی»، استاندار لرستان با واکنش به این مسئله خبر از یک تصمیم جدید دهد:

«با تشکیل جلسه ستاد مدیریت بحران مقرر شد که هر نوع کمک به سیل زدگان بر اساس شناسنامه صادره انجام شود. هلال احمر برای تمامی این منازل شناسنامه صادر می‌کند و قاعدتاً فکر می‌کنم شرایط نظم بهتری خواهد گرفت.»

فارغ از اینکه همین «شناسنامه‌های جدید برای شناسایی منازل» در برخی شبکه‌های اجتماعی و حتی روزنامه‌ها تحت عنوان «دریافت کمک از طریق ارائه شناسنامه» تعبیر و به یک فیک‌نیوز تبدیل شد، سوال اینجاست که چرا جمعیت هلال احمر برای احراز هویت ساکنین یک منطقه سیل‌زده نیاز به مراجعه به تک‌تک منازل و شناسایی افراد دارد؟ آیا واقعاً امروز فناوری بومی در داخل کشور نمی‌تواند دست‌کم چنین روندی را تسهیل کند تا هلال احمر به شکل بهینه‌تری از زمان، تجهیزات و منابع انسانی‌اش استفاده کند؟



زمانی که کمی دقیقتر به این مسئله نگاه کنیم به عملکرد جزیره‌های دستگاه‌ها و عدم تکمیل یک پروژه کلیدی تحت عنوان «دولت الکترونیک» می‌رسیم. «آرش کریم‌بیگی» کارشناس فناوری اطلاعات در گفتگو با دیجیاتو خبر می‌دهد که چندین دیتابیس اطلاعاتی به شکل جزیره‌ای وجود دارند که می‌توانند در چنین شرایطی قابل استفاده باشند:

«شرکت پست اطلاعات و دیتابیس مکان محور دارد، ثبت احوال کد ملی دارد، سامانه شاهکار هم کد ملی و هم اطلاعات هویتی افرادی که تاکنون سیم‌کارت داشته‌اند را ذخیره کرده است، و در نهایت چه لزومی دارد که شناسنامه مجددی صادر شود که اتفاقاً احتمال سوءاستفاده را نیز مطرح می‌کند. اقدام صحیح‌تر این است که هلال احمر با استفاده از دیتابیس مکان محور شرکت پست و اطلاعات شاهکار، افراد را در زمان دریافت خدمات امدادی و سهمیه‌ای احراز هویت کند. از سوی دیگر، دیتابیس «سازمان هدفمندی رایانه‌ها» در گذشته سرپرست خانوارها را نیز مشخص کرده است. در این کشور چندین دیتابیس وجود دارد که دیتابیس‌های پست، شاهکار، ثبت احوال و هدفمندی بخشی از آنها هستند. هرچند هرکدام یک جزیره مستقل برای خود هستند، اما به هر حال می‌توان از یکی از آنها برای چنین خدماتی بهره گرفت.»



از سوی دیگر «محمد کشوری»، یکی دیگر از کارشناسان فناوری اطلاعات نیز در گفتگو با دیجیاتو استفاده از فناوری را در زمان‌های اینچنینی، یکی از عوامل ایجاد نظم می‌داند. او در همین رابطه می‌گوید:

«با استفاده از فناوری می‌توان برآورد کرد که چند نفر در یک منطقه سیل‌زده زندگی می‌کنند و چه شماره تماس‌هایی دارند تا سپس کمک‌ها نیز متناسب توزیع شوند. طبیعتاً مناطق سیل‌زده دارای کدهای پستی هستند. اگر سامانه‌ها به هم متصل باشند می‌توان یک زنجیره را در نظر گرفت: شماره تماس لینک شده به هر کد پستی قابل یافتن است و سپس مشخص می‌شود که چند نفر به همراه صاحب این شماره تماس در این منزل زندگی می‌کنند. زمانی که چنین اطلاعاتی به شکل پیوسته قابل دسترس باشد، می‌توان از خدمات استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های خصوصی هم استفاده بهینه‌تری کرد.»

اگرچه عملکردهای جزیره‌ای سازمان‌های مختلف اکنون و در شرایط بحرانی بیشتر خودش را نشان داده است، اما «محمدجعفر نعناکار»، معاون حقوقی سازمان فناوری اطلاعات ایران اشاره می‌کند که در چنین شرایطی، «سازمان مدیریت بحران کشور» وظیفه هماهنگی بین سازمان‌های دولتی را برعهده دارد. او در همین رابطه به دیجیاتو می‌گوید:

«این سازمان باید پنج کمیته حقوقی، فنی، مدیریتی، امنیتی و بهداشت داشته باشد. این پنج کمیته باید کمک کنند تا از فناوری اطلاعات و سایر مسائل در زمان حادثه، بتوان استفاده کرد تا در کمترین زمان، بیشترین خدمات به مردم داده شود. هرچند من اطلاعی ندارم که این کمیته‌ها اکنون در سازمان بحران وجود دارند یا خیر.»